

Jiří Weigl, Institut Václava Klause:

Nepoživatelný volební guláš

- CZ24 News | 10. ledna 2023

ČESKO: Vrcholící kampaň před nadcházející volbou prezidenta republiky svou absurdní bizarností plně potvrzuje všechny obavy, výhrady a kritické postřehy, které se od neprozřetelného zavedení přímé volby hlavy státu vůči této ústavní změně ve veřejném prostoru objevily.

Snad nejzávažnějším problémem, který přímá volba působí, je to, že veřejnost získává svým vtažením do přímého výběru prezidenta falešný dojem, že tato volba má a může bezprostředně ovlivnit každodenní politiku, a tím i jejich život. Voliči i média tak od kandidátů požadují, aby formulovali a prosazovali vůči vládě jakési alternativní plnohodnotné politické programy a zavazovali se je po zvolení uskutečnit. Žádná taková očekávání však český prezident s jeho ústavními pravomocemi naplnit nemůže. Jeho funkce má těžiště v rovině symbolické a reprezentativní, bezprostředně může ve sféře výkonné moci působit převážně jen prostřednictvím svých jmenovacích pravomocí, a to pouze v některých oblastech (justice, diplomacie, ČNB, armáda atd.). Například v oblasti hospodářské a fiskální politiky jsou jeho pravomoci minimální. Logika přímé volby však tato jasná a logická omezení zcela ignoruje a přímo zvolený prezident je přímo tlačěn do vytváření jakéhosi druhého mocenského centra ve státě a střetům s vládou.

Přímá volba prezidenta evidentně nabourává i politický systém země. Zdánlivě zcela otevřený vstup do volebního klání, který obsahuje pouze limit věkového omezení a kvalifikaci shromážděním 50 000 podpisů identifikovatelných občanů, nebo 20 poslanců či 10 senátorů, zpervertoval v bizarní soutěž značného počtu obtížně čitelných politických začátečníků s nejasnou osobní historií, motivací i zázemím. V pozadí za nimi se vytvářejí neprůhledná zájmová, politická a finanční uskupení, na nichž jsou tito političtí nováčci zcela závislí. Namísto střetu politických idejí zde probíhá pouze souboj PR agentur, marketing odsouvá politiku zcela do pozadí. Absurdity, jako jsou sběr podpisů občanských podporovatelů najatými agenturami za peníze, podpisy bývalých poslanců a senátorů či podpora více kandidátů jedním zákonodárcem a následné spory z toho vyplývající, jsou pouze smutnou ilustrací politického marasmu, v němž se dnes nacházíme.

Korunu všemu pak nasazují televizní debaty prezidentských kandidátů, které získaly charakter pokleslé reality show, jakési kombinace vědomostního AZ kvízu a soutěže „Vtipnější vyhrává“, kdy se nešťastní uchazeči pokoušejí zaujmout televizní diváky blábolením naučených frází a v limitu třiceti vteřin vyřešit pádící inflaci, rozvrat veřejných financí či válku na Ukrajině. Stačí si představit kohokoliv z velkých politiků našich moderních dějin (např. Masaryka, Havla, Klause), zda by akceptoval tento nesmyslný a nedůstojný tyjáter a zda by v něm mohl uspět.

Vrcholem manipulace je pak neuvěřitelná letošní praxe našich televizí, které peloton kandidátů rozdělily na tzv. favority a jakousi „hvězdnou pěchotu“, různě je segregují a zcela nepokrytě preferují údajné favority, těšící se přízni agentur pro výzkum veřejného mínění. Manipulativní vytváření sebenaplňujících se očekávání tak pobíhá před očima národa v přímém přenosu.

Nepřímá volba měla svá úskalí a skandály, ale bylo možné doufat v jejich odstranění postupnou kultivací politické scény. Obávám se však, že u přímé volby je naděje na změnu k lepšímu bohužel minimální.

AUTOR: Jiří Weigl

[ZDROJ](#)